

ВИКОРИСТАННЯ БЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Постановка проблеми. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та сервісів мережі Інтернет надають широкі можливості для навчання, спілкування, знайомства, відпочинку, розваг тощо. Уміння особистості орієнтуватися в інформаційному просторі, працювати з різними видами інформації, одержувати необхідну інформацію й оперувати нею відповідно до власних і професійних потреб, зумовлюють необхідність створення та використання електронних інформаційних ресурсів та мережених сервісів. Вони допоможуть майбутнім фахівцям вирішувати професійні завдання, долучатися до обговорення і виконання наукових проектів, проводити наукові дослідження, демонструвати та обговорювати результати власних досліджень.

Мережеві сервіси виявилися достатньо ефективним методом забезпечення відвідуваності сайтів та зворотного зв'язку серед учасників мережевої спільноти, що спричинило швидку появу та популярність значної кількості соціальних Веб-сервісів, тобто сервісів Веб 2.0.

Аналіз попередніх досліджень. Проблема використання сервісів Веб 2.0 в освіті опікувалися знані вітчизняні та зарубіжні вчені: В. Биков, Р. Гуревич, М. Жалдак, І. Захарова, Н. Морзе, Є. Полат, Є. Патаракін та ін. У своїх працях науковці зазначають, що сервіси Веб 2.0 здатні підтримувати відкритий інформаційний освітній простір, створити середовище для спілкування та навчання без кордонів.

Мета статті – розглянути ефективність та можливості використання соціальних сервісів, зокрема блогів, у процесі професійної підготовки майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу. Сервіси Веб 2.0 змінюють звичні стереотипи використання глобальної мережі, що перестала бути середовищем передавання інформації й транспортним каналом постачання знань. Пасивна позиція «читача» (споживача інформації) змінюється на інтерактивну позицію «письменника» (коментатора, співучасника дискурсу, виробника інформації) [6].

Важливим чинником у професійній підготовці майбутніх учителів є використання сервісів Веб 2.0, оскільки вони дозволяють майбутнім фахівцям не лише подорожувати мережами, але і спільно працювати, розміщувати у мережі текстову та медіа інформацію. Перехід студентів на рівень учасників мережевої спільноти надає можливості не тільки ефективно впроваджувати ІКТ у професійну педагогічну діяльність, а й дозволяє розширити світогляд майбутніх педагогів; оволодіти вміннями спілкування у мережі Інтернет; організувати міжособистісну взаємодію; співпрацювати у групі; систематично підвищувати рівень загальнокультурної, технологічної й інформаційної компетентності.

Використання соціальних сервісів у процесі фахової підготовки майбутніх учителів створює можливості:

- для використання відкритих, безкоштовних і вільних електронних ресурсів, які можуть бути використані з навчальною метою;
- для самостійного створення та публікації матеріалів навчального призначення у мережі Інтернет;
- для спостереження за діяльністю учасників спільноти;
- для створення та обговорення навчальних ситуацій, які спонукають майбутніх педагогів до творчого пошуку та прийняття нешаблонних рішень.
- За допомогою сервісів Веб 2.0 можна організувати наступну колективну діяльність студентів:
 - спільний пошук навчальних матеріалів;
 - спільне зберігання закладок;

- створення і спільне використання медіа-матеріалів (фотографій, відео, аудіозаписів);
- спільне створення і редагування гіпертекстів;
- спільне редагування і використання у мережі текстових документів, електронних таблиць, презентацій та інших документів;
- спільне редагування і використання карт знань, навчальних схем тощо.

Соціальні сервіси Веб 2.0 дають змогу розповсюджувати контент у мережі Інтернет, тобто сприяють розміщенню власних текстових повідомлень, фотографій, малюнків та музичних файлів. Доступність, відкритість, інтерактивність соціальних сервісів Веб 2.0 призводить до колективного використання та спілкування як в он-лайн, так і в оф-лайн режимах, взаємного використання текстових, мультимедійних та відео ресурсів усіма учасниками навчального процесу [3].

Як засвідчує аналіз науково-методичної літератури, цільне місце у системі освіти займають сервіси: вікі, Ютуб, блоги, віртуальні сайти, вебкасти, спеціальні закладки, соціальні мережі.

Особливий інтерес щодо використання соціальних сервісів у професійній підготовці майбутніх учителів викликають он-лайн-щоденники (блоги), педагогічний потенціал яких полягає у тому, що студенти у процесі здобуття, трансформації знань і подальшого публікування своїх робіт вчаться конструювати знання, засновані на рівноправних відносинах та спілкуванні [2, с.120].

Нині популярність освітніх блогів обумовлена двома чинниками: по-перше, публікувати та представляти інформацію в Інтернеті за допомогою блогів досить легко, оскільки робота блогера зводиться до створення нового поста для якого необхідно задати назву та ввести саме повідомлення, використовуючи навички набору та форматування текстової інформації, що відповідають алгоритму роботи у звичайному текстовому редакторі. Пост зберігається на сервері, який автоматично формує Веб-сторінки, гіперпосилання, додає стиль форматування тощо. По-друге – це миттєва доступність у мережі Інтернет опублікованої інформації.

Прозорість та доступність блогу викликають інтерес багатьох дослідників, які розглядають його як варіант особистого освітнього простору. Для блогу характерний зворотний порядок запису, відомості про останні (найсвіжіші) записи публікуються вгорі. Функціонування та ведення блогу забезпечує доступ до мережі Інтернет та бажання представляти власні дидактичні та методичні матеріали. Як правило, автором записів у блозі є одна людина, тобто блогер. Автори декількох блогів часто об'єднуються у соціальну мережу, відстежують записи та залишають відгуки і замітки на полях чужих щоденників. Для підтримки спілкування зі студентами на сторінках блогу викладачі мають змогу розміщувати гіперпосилання на сервіси, що здійснюють таку підтримку (чат, голосова і відозв'язок) або використовують можливості вбудованих додатків – гаджетів.

У мережі Інтернет існує безліч платформ, які дозволяють створити власний блог. Вибір зазвичай залежить від функціональних можливостей і кількості блогерів, які вже створили блоги на даній платформі. Відзначимо найбільш поширені платформи серед освітян:

- Blogger – дозволяє створювати блог усім користувачам, які мають власний акант у системі Google;
- WordPress – платформа, яка дозволяє створити блог на віддаленому сервері або встановити систему на власному комп'ютері чи у локальній мережі навчального закладу [4, с. 12].

Нині популярним сервісом для ведення освітніх блогів є Blogger. Платформа дозволяє не тільки публікувати повідомлення, але й налаштовувати зовнішній вигляд блогу, додавати до нього інформаційні ресурси, що забезпечує зручність та компактність освітнього сайту.

Розглянемо приклад блогу (рис.1) за адресою <http://svitlanakizim.blogspot.com/>, який

об'єднує низку технічних можливостей Bloggera.

У процесі викладання навчальної дисципліни «Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу» нами використовується даний блог. Він може бути використаний для самостійної роботи студентів, підготовки викладача до занять, самоосвіти студентів, викладача та організації практичної роботи на занятті.

Даний блог можна розглядати як варіант особистого освітнього простору викладача та засіб для організації спільної діяльності певної групи студентів, середовищем для організації навчальних ситуацій. Блог містить короткі записи (пости) тимчасової значущості, відсортовані у зворотному хронологічному порядку (останній пост зверху), які містять особисті думки студентів та матеріали автора. Найбільш цікавим для викладача та групи студентів є інтерактивність блогів, тобто можливість розміщення викладачем навчальної інформації у будь-якому вигляді, яку студенти та інші відвідувачі можуть використовувати, поліпшувати, коментувати та оцінювати.

Використання блогу «Використання ІКТ у педагогічній діяльності» сприяє вирішенню низки питань в організації процесу навчання, а саме:

- здійснення спільної роботи під наглядом модератора (викладача), що істотно розширює ефективність групової навчальної діяльності;
- можливість побудувати освітній маршрут для студентів (створення посилань на потрібні сайти) з метою формування інформаційної культури студентів;
- організації особистого інформаційного простору викладача та студентів, у якому представлені всі документи та повідомлення, що зберігаються у своєрідній теці для збереження потрібної інформації, яка поступово накопичується);
- забезпечення оперативного та надійного зв'язку між учасниками навчального процесу для вирішення питань, отримання відповідей, обговорення поточних проблем й організаційних моментів;
- зручність додавання, читання та пошуку потрібних повідомлень, що дає можливість для розгортання конструктивних дискусій, які є невід'ємною частиною педагогічного процесу;
- надання студентам можливості здійснювати обмін інформацією один з одним, а також для самостійної роботи і взаємонавчання.

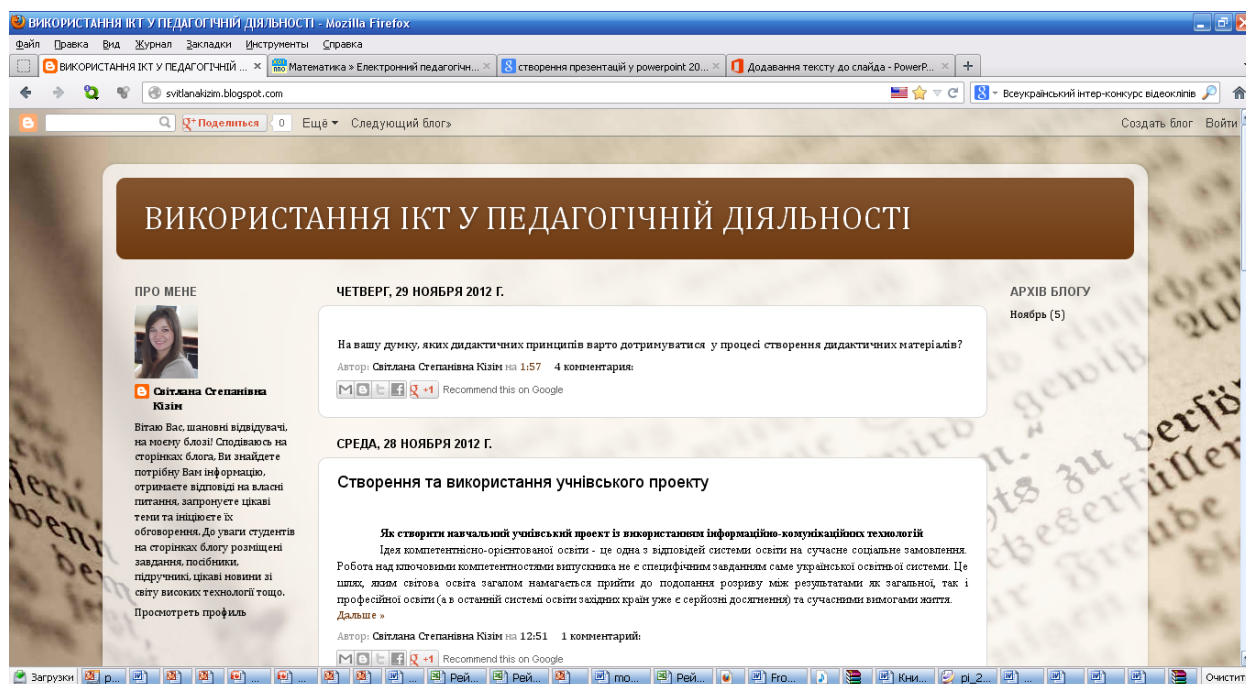

Рис. 1. Блог викладача «Використання ІКТ у педагогічній діяльності»

У процесі викладання навчальної дисципліни «Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу» для вивчення теми «Створення дидактичних матеріалів засобами програми Microsoft Office» (рис. 2) для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» (спеціальність «Українознавство»), використання блогу забезпечує:

- перегляд навчальних відеофільмів та екранізацій творів українських письменників;
- аналіз дидактичних матеріалів, зокрема опорної схеми, асоціативного куща, криптограми, кросворду, шкали часу, тестових завдань та ін;
- висвітлення рекомендацій для студентів щодо створення дидактичних матеріалів;
- обмін корисними посиланнями на ресурси мережі Інтернет.

Для студентів робота з даним блогом сприяє:

- розширенню власного світогляду в умовах ознайомлення з досвідом учасників учительської спільноти;
- обміну досвідом, оскільки студенти перечитують та цитують записи відвідувачів блогу;
- удосконаленню культури писемного мовлення в умовах додавання коментарів та записів у блозі;
- залученню студентів до учительської спільноти у мережі Інтернет;
- удосконаленню ІКТ-навичок через опрацювання Веб-ресурсів мережі Інтернет;
- прагнення до грамотності, оскільки записи та коментарі студентів доступні для широкого кола відвідувачів блогу;
- самовираження у формуванні й обґрунтуванні власної думки.

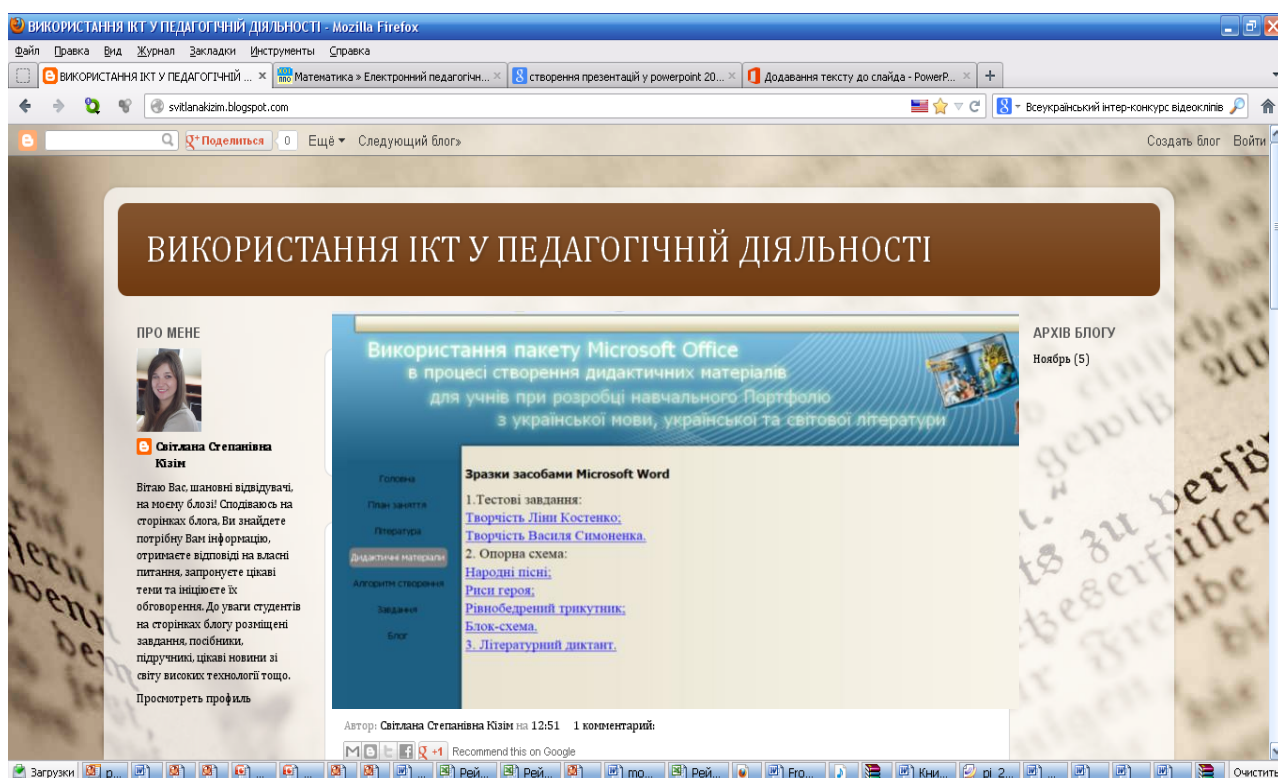

Рис. 2. Представлення у блозі дидактичних матеріалів створених засобами програм пакету Microsoft Office

Висновок. Використання сервісів Веб 2.0, зокрема блогів, дозволяє викладачу розміщувати цікаві матеріали, корисні посилання, інтерактивні тести; створювати власні колекції навчальних матеріалів, відеоуроків; організовувати он-лайн роботу та

розширювати межі для спілкування з студентами і колегами. Спільна робота викладача та студентів формує у майбутніх учителів уміння: зберігати, здійснювати пошук, аналіз та визначати якість освітніх Веб-ресурсів у мережі Інтернет, а також користуватися Веб-технологіями для забезпечення освітніх цілей та самоосвіти.

Література:

1. Волохонский В. Л. Психологические механизмы и основания классификации блогов [Текст] // Личность и межличностное взаимодействие в сети Internet. Блоги: новая реальность. ; под ред. В. Л. Волохонского, Ю. Е. Зайцевой, М. М. Соколова. – СПб. : СПбГУ, 2006. – 235 с.
2. Иванченко Д. А. Перспективы применения блог-технологий в Интернет-обучении [Текст] // Информатика и образование / Д. А. Иванченко – № 2. – 2007. – С. 120-122.
3. Киселева М. П. Использование блогов в учебном процессе [Электронный ресурс] / М. П. Киселева, А. Е. Самарина. – Режим доступа : – exp.smolensk.ru/dokald_11/kiseleva_samarina_2.doc.
4. Патаракин Е.Д. Социальные сервисы Веб 2.0 в помощь учителю: учебно-методическое пособие / Е. Д. Патаракин – 2-е изд., испр. – М: Интуит.ру, 2007. – 64 с.: ил.
5. Richard E. Ferdig, Kaye D. Trammell. Content Delivery in the 'Blogsphere', «T.H.E. Journal», February 2004. – Online: <http://www.thejournal.com/magazine/vault/A4677D.cfm>.
6. Електронний ресурс [Освітній блог] http://lit-1.blogspot.com/2012/02/blog-post_11.html

У статті розглянуто ефективність та можливості використання блогів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів. Використання блогів дозволяє учасникам навчального процесу ефективно впроваджувати ІКТ у професійну педагогічну діяльність, розширює світогляд педагогів, створює відкрите середовище для спілкування та навчання.

Ключові слова: *сервіси Веб 2.0, блог, професійна підготовка майбутніх учителів, Веб-ресурси.*

В статті рассмотрена эффективность и возможности использования блогов в процессе профессиональной подготовки будущих учителей. Использование блогов, позволяет участникам образовательного процесса эффективно внедрять ИКТ в профессиональную педагогическую деятельность, расширяет кругозор педагогов, создает открытую среду для общения и обучения.

Ключевые слова: *сервисы Веб 2.0, блог, профессиональная подготовка будущих учителей, Веб-ресурсы.*

The article deals with the effectiveness and the possibility of using blogs in the training of future teachers. Use blogs, allowing participants to the learning process effectively implement ICT in professional teaching career, expands worldview teachers, creates an open environment for communication and learning.

Keywords: *services Web 2.0, blogging, training future teachers, Web resources.*